

[Poul Møller.]

minister nogen sinde har anvendt, når han skulle bestyre eller give tilladelse til private testamenteres ændringer og til private testamentsfortolknings ændringer. Denne fortolkning: hvad en mand ville have gjort, hvis han havde levet i en anden tidsalder og måske på et andet sted under helt andre omstændigheder, er ikke fundatsfortolkning. Fundatsfortolkning er at sige: så længe man kan opfylde fundatsen — og den er opfyldt, og der er ikke nogen, der har kunnet kritisere det arbejde, danske videnskabsmænd har gjort med denne samling af arnamagnæanske skrifter — så længe den opfyldes, kan det ikke være vor sag ensidigt at bestemme imod stiftelsens bestyrelse, at nu skal fundatsens ændres.

Hvilke konsekvenser — det næste spørgsmål — vil det få for fremtidige donationer til universiteterne, til velgørende stiftelser, til en eller anden kunstsamling, til museerne, om man her skaber præcedens for, at en udlevering kan finde sted, at man kan bryde ind i det private testamente, i den private ejendomsret, og udlevere ud fra helt, helt andre synspunkter, nemlig f. eks. det synspunkt, at man gerne vil have et godt forhold til et andet folk? Der er ingen i dette folketing, der ikke ønsker et godt forhold til det islandske folk, men vi kan ikke se, at prisen for et godt forhold til det islandske folk er, at man skal bryde ind i private testamentsbestemmelser, som man her gør det.

Et spørgsmål til vil rejse sig for folketinget under behandlingen af denne sag, det er spørgsmålet om hensynet til den videnskabelige forskning. Det er dansk forsknings fortjeneste, at skrifterne er blevet bevaret, at de er blevet restaureret, at de er blevet fortolket, udforsket og gransket, så samlingen er blevet til gavn for alle de nordiske folk, såvel det islandske som det danske, det norske og det svenske folk. Vi kan have megen respekt for de mennesker, der skrev disse håndskrifter langt tilbage i tiden, men vi må ikke have mindre respekt for de mennesker, der har sørget for at bevare dem gennem århundreder, og vi må ikke have mindre respekt for de mennesker, der har ofret deres livs arbejde for at fortolke dem, udgranske dem, tyde dem, gøre dem forståelige i nutidens sprog for det

folk, der lever i dag. Dette arbejde gennem århundreder har været mindst lige så værdifuldt, som selve nedskrivningen i samtidens sprog i den tidlige middelalder var det.

Derfor mener jeg, at det danske folketing, inden det lovgiver, må tage tungtvejende hensyn til hele den videnskabelige forskningsgren. Det kan ikke være uden betydning for os; vi bør også tage hensyn til, om videnskabelige centre er noget, man skal søge henimod i nutiden, i samtiden, eller om videnskabelige centre er noget forældet. Vi bør tage hensyn til, om vi mener, at det moderne og det rigtige er at prøve på at holde det samlet, som giver et centralt område, et centralt sted for forskningen, eller om opgaven er at splitte forskningen op, så den bliver vanskeliggjort, og det er klart, at forskningen af originalmanuskripter bliver vanskeliggjort, når de skal findes dels i Reykjavik, dels i København. Det har været hele den nye tids tendens inden for forskningen, at man prøver på at centralisere denne, at man prøver på at skabe centre. Det har ikke blot været en tendens ude omkring i verden, men også i Norden. Det nordiske råd, hvis forhandlinger vi alle med iver deltager i eller overværer, har stemt for, har udtalt og har rekommanderet til regeringerne, at man prøver på at skabe nordiske forskningscentre, ikke mindst på de områder, der drejer sig om de nordiske folks egen historie og de nordiske folks eget liv. På dette område tilråder Nordisk Råd os at skabe forskningscentre.

Men det, som folketinget vil gøre, hvis man vedtager dette lovforslag en gang til, det er, at man spreder og splitter forskningscentre, det er, at man gør lige det modsatte af det, som Nordisk Råd har anbefalet os at gøre.

Hvis udleveringen bliver accepteret, bør vi dernæst overveje, hvilke konsekvenser dette vil få for andre videnskabelige og kulturelle centre i vort land og i andre lande. Hvis det bliver således, at den national-kulturelle tilknytning, det pågældende historiske mindesmærke, skrift eller mindesmærke kan have, skal være afgørende for det sted, hvor det i dag skal opbevares, så vil jo alle samlinger af videnskabelig eller kunstnerisk betydning blive splittet for alle vinde, så vil den kultur og